Eiropas Parlaments
2019-2024

Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja
Priekšsēdētājs

26.4.2023

Younous Omarjee
Reģionālās attīstības komitejas
priekšsēdētājam
BRISELĒ

Temats: Atzinums par talantu izmantošanu Eiropas reģionos (2023/2044(INI))

Godātais priekšsēdētāj!

Saistībā ar minēto procedūru Nodarbinātības un sociālo lietu komitejai tika uzdots iesniegt atzinumu Jūsu vadītajai komitejai. 2023. gada 1. marta sanāksmē tā nolēma atzinumu nosūtīt vēstules veidā.

Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja iepriekš minēto jautājumu izskatīja 2023. gada 26. aprīļa sanāksmē. Šajā sanāksmē tā nolēma aicināt par jautājumu atbildīgo Reģionālās attīstības komiteju rezolūcijas priekšlikumā iekļaut turpmāk minētos ierosinājumus.

Ar cieņu

Dragoş Pîslaru

IEROSINĀJUMI

Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Reģionālās attīstības komiteju rezolūcijas priekšlikumā iekļaut šādus ierosinājumus:

A. tā kā kvalificētam darbaspēkam ir izšķiroša nozīme, lai nodrošinātu sociāli taisnīgu un godīgu zaļo un digitālo pārkārtošanos un stiprinātu Savienības ilgtspējīgu izaugsmi, ekonomikas stabilitāti un noturību, saskaroties ar demogrāfiskajām pārmaiņām un nelabvēlīgiem ārējiem satricinājumiem, un tā kā piemērotākas un uz nākotni orientētas prasmes paver jaunas nodarbinātības iespējas un dod iespēju darba ņēmējiem un darba meklētājiem pilnībā piedalīties darba tirgū, sabiedrībā un demokrātijā;

B. tā kā reģionālā nevienlīdzība var spiest darba ņēmējus meklēt nodarbinātības iespējas citā reģionā vai dalībvalstī; tā kā kohēzijas politikas instrumentiem ir jārisina daudzie faktori, kuri ietekmē migrāciju uz pilsētām un/vai citiem reģioniem vai dalībvalstīm; tā kā vērienīgi ieguldījumi un kvalitatīvas darbvietas, kā arī pakalpojumu un infrastruktūras pieejamības un kvalitātes uzlabošana ir sevišķi svarīga depopulācijas apdraudētiem reģioniem, lai veicinātu to ekonomikas atveseļošanu un ilgtermiņa konkurētspēju vienotajā tirgū, tādējādi apturot negatīvās demogrāfiskās tendences;

C. tā kā Eiropas Darba iestāde ziņojumā ‘Report on labour shortages and surpluses’ (“Ziņojums par darbaspēka trūkumu un pārpalikumu”) un Eiropas Savienības Kiberdrošības aģentūra savā ziņojumā ‘Cybersecurity skills development in the EU’ (“Kiberdrošības prasmju attīstība ES”) konstatēja, ka 2021. gadā 28 profesijas tika klasificētas kā profesijas, kurās trūkst prasmju, tostarp aptverot veselības aprūpes, viesmīlības, būvniecības un pakalpojumu nozares, un konstatēja, ka nepietiek IT un drošības speciālistu, jo īpaši kiberdrošības ekspertu, un darbinieku ar zinātnes, tehnoloģijas, inženierzinātņu un matemātikas pieredzi;

D. tā kā ar Eiropas Prasmju gadu vajadzētu veicināt kvalitatīvu darbvietu radīšanu un darbvietu saglabāšanas stratēģijas kā labāko līdzekli kvalificēta darbaspēka piesaistīšanai un noturēšanai un nodrošināt darba devējiem stimulus investēt darbinieku prasmju attīstīšanā, īpaši zaļajā un digitālajā nozarē,

1. atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu par talantu izmantošanu Eiropas reģionos pirms Eiropas Prasmju gada, kura mērķis ir vēl vairāk veicināt arodizglītību un profesionālo apmācību, pārkvalifikāciju un prasmju pilnveidi un nodrošināt, ka zaļās un digitālās pārkārtošanās un ekonomikas atveseļošanas procesā neviens netiek atstāts novārtā; aicina Komisiju maksimāli izmantot Eiropas Prasmju gada sniegtās iespējas, īpaši veicinot prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas programmas nozarēs un reģionos, kas atpaliek konkurētspējas un inovācijas ziņā vai ir pakļauti dziļām pārmaiņām;

2. ņem vērā, ka talantu veicināšanas mehānisms ir jauna īpaša un visaptveroša iniciatīva, kuras mērķis ir veicināt talantus reģionus, kas pakļauti riskam nonākt talantu attīstības strupceļā vai kam draud šāds risks;

3. šajā sakarībā uzsver, ka darba ņēmēju un darba meklētāju vēlmes, vajadzības un

arodizglītība un profesionālā apmācība un prasmju kopums, tostarp transversālās vispārīgās prasmes un mobilitātes laikā iegūtās prasmes, ir jāsaskaņo ar darba tirgus vajadzībām un iespējām, jo īpaši tām, ko piedāvā zaļā un digitālā pārkārtošanās un jaunās nozares;

4. šajā sakarībā norāda, ka ir būtiski veikt ieguldījumus mūžizglītībā, pārkvalifikācijā un prasmju pilnveidē, tostarp izmantojot tādus instrumentus kā ESF+, lai prognozētu nākotnes vajadzības un palīdzētu novērst darbaspēka trūkumu, novēršot prasmju trūkumu, novēršot prasmju neatbilstību un radot kvalitatīvas darbvietas, kas dotu iespējas darba ņēmējiem un darba meklētājiem un visiem cilvēkiem Savienībā;

5. aicina sociālos partnerus uzņemties svarīgu lomu apmācības stratēģiju izstrādē, tostarp visiem darba ņēmējiem nodrošināt vienlīdzīgu piekļuvi prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas programmām, un uzsver, ka koplīgumos šajā ziņā ir jāiekļauj stingri noteikumi; atgādina, ka sociālais dialogs ir būtisks, lai izstrādātu efektīvas un uz nākotni vērstas prasmju stratēģijas, tostarp uzņēmumu līmenī, atgādinot par demokrātiju darbā;

6. pauž nožēlu par to, ka darbaspēka trūkums dažos gadījumos ir saistīts arī ar nepievilcīgām darbvietām un sliktiem darba apstākļiem, tāpēc uzsver, ka šo jautājumu risināšana, izmantojot pienācīgus darba apstākļus un darbvietu saglabāšanas politiku, ir svarīga labi funkcionējošam nākotnes darba tirgum; uzsver, ka darbvietu kvalitātes uzlabošana nozarēs un uzņēmumos ar sliktiem darba apstākļiem ir svarīgs elements, lai risinātu intelektuālā darbaspēka emigrācijas problēmu, kas rada arvien lielāku nevienlīdzību starp reģioniem, nevienlīdzīgu attīstību, kā arī nevienlīdzīgu spēju veicināt inovāciju un radīt darbvietas;

7. uzskata, ka, vienlīdzīgas piekļuves prasmju attīstīšanai veicināšana, mūžizglītības visiem nodrošināšana, vienlaikus īpašu uzmanību pievēršot mazkvalificētiem darba ņēmējiem, nevienlīdzības un segregācijas samazināšana izglītībā un apmācībā, karjeras izaugsmes iespēju piedāvāšana, kā arī uzņēmējdarbības un uzņēmējdarbības prasmju veicināšana ir būtiski faktori, kas dotu cilvēkiem iespējas piekļūt kvalitatīvai nodarbinātībai vai radīt to un pilnībā piedalīties tautsaimniecībā un sabiedrībā;

8. norāda, ka strauji mainīgās tehnoloģiskās vides kontekstā digitālās prasmes ir pastāvīgi jāatjaunina; atzinīgi vērtē PIA nozīmi kvalitatīvu mācību iespēju nodrošināšanā un talantu veicināšanā gan jauniešiem, gan pieaugušajiem;

9. uzsver, ka īpašu uzmanību jāpievērš tam, lai darba tirgū integrētu vairāk personas no nepietiekami pārstāvētām grupām, it īpaši sievietes un jauniešus, sevišķi tos, kuri nemācās, nestrādā un neapgūst arodu (*NEET*), mazprasmīgus cilvēkus, gados vecākus darba ņēmējus, cilvēkus ar invaliditāti, cilvēkus no nelabvēlīgiem apstākļiem un migrantu izcelsmes personas, lauku un nomaļu apvidu un tālāko reģionu iedzīvotājus;

10. uzsver, ka zemajam darba piedāvājumu līmenim ir negatīva plašāka ietekme, jo tas mudina cilvēkus, jo īpaši jauniešus, meklēt darbu citur, veicina sociālās problēmas reģionālā un vietējā līmenī, piemēram, bezdarbu, demogrāfisko novecošanu, nabadzību un sociālo atstumtību, kā arī publisko un privāto pakalpojumu samazināšanos; uzsver, cik svarīga ir cieša sadarbība starp vietējām un reģionālajām pašvaldībām, izglītības un apmācības iestādēm un uzņēmumiem; tādēļ atbalsta vietējo paktu izveidi un finansēšanu attiecībā uz prasmēm un prasmju pilnveides centriem sadarbībā ar nodarbinātības

aģentūrām;

11. aicina dalībvalstis vairāk ieguldīt izglītībā un kopā ar darba devējiem arodizglītības sistēmās un profesionālajā apmācībā, kā arī pārkvalifikācijā un prasmju pilnveidošanā; atbalsta mobilitātes palielināšanu ES iekšienē un cilvēku no trešām valstīm piesaistīšanu ar dalībvalstīs nepieciešamajām prasmēm, veicinot apmācību, tostarp valodu izglītību un apmācību, un prasmju pilnveidi, kā arī uzlabojot kvalifikāciju atzīšanu un atvieglojot prasmju atzīšanu; mudina valsts nodarbinātības iestādes un privātās nodarbinātības aģentūras sniegt mobilajiem darba ņēmējiem attiecīgu informāciju un norādījumus.